

NOVI MUZEJ U ZAGREBU

SABRANI MATERIJAL ZA MUZEJ SADRENIH ODLJEVA PRIVREMENO SMJEŠTEN NA GRADSKOM MAJURU U BEDNJANSKOJ ULICI ČEKA, DA SE PRENESE U PODESNIJE PROSTORIJE

Zagreb, 14. I.

Zaslugom prof. Antuna Bauera, agilnog asistenta arheološkog instituta filozofskog fakulteta u Zagrebu, pokrenuto je pitanje osnivanja muzeja sadrenih odljeva u Zagrebu. Kao djak gg. prof. dr. Schneidera i Hoffilera i demonstrator u arheološkom institutu, sakupljao je prof. Bauer već nekoliko godina sadrene modele moderne hrvatske plastike, kao i odljeve grčke i rimske i sredovječne plastike, te antikne gliptike (game, novac) u nadi, da će jednoga dana ta zbirka potaknuti nadležne faktore, da porade moralno i materijalno oko osnutka zagrebačke gipsoteke. Za vrijeme svojih studentskih putovanja upoznao je prof. Bauer gipsoteke u inozemstvu, tako u Beču, Münchenu, Salzburgu i Atenj i shvatio je važnost osnivanja sličnog muzeja u Zagrebu.

Prošli je mjesec prof. Bauer poklonio gradu Zagrebu oveću zbirku sadrenih odljeva i modela hrvatske plastike i na taj je način udario temelje jednoj korisnoj naučnoj instituciji — budućoj zagrebačkoj gipsoteki. Gradska se općina zainteresirala za stvar i ustupila je prof. Baueru jednu prostoriju na gradskom majuru u Bednjanskoj ulici 25 za privremeno spremište spomenute zbirke; povjerivši mu organizaciju oko osnutka novog muzeja uz obećanje znatne materijalne pomoći. Ne samo gradska općina, već i naše naučne i kulturne institucije pokazale su znatan interes za osnivanje gipsoteke, kao i umjetnici kipari. Tako je Jugoslavenska Akademija znanosti i Umjetnosti povećala zbirku prof. Bauera poklonivši mu 27 sadrenih modela hrvatskih kipara Rendića i Valdeca. Odazvala se i Umjetnička Akademija sa znatnim prilogom od 18 djačkih radova. Među tim sadrenim modelima nalaze se djela Kogovšeka, Segera, Radauša, Lozice, Filipovića, Krsturca, Goršea, Antunca i Matijevića. U toj su seriji radova naročito zanimiviji modeli mladog, talentiranog i prerano preminulog kipara Segera, jer su oni vjerojatno od njega jedini sačuvani materijal.

I umjetnici kipari živo su se zainteresirali za nastojanja prof. Bauera i upotpunili mu zbirku svojim sadrenim modelima, tako Robert Frangeš, Vanja Radauš, Augustinčić, Kršinić, Kerdić, Juhn, Filipović, Cota i Hudoklin.

Numizmatičko društvo u Zagrebu predalo je kao posudbeni dar prof. Baueru sadrene odljeve renesansnih medalja Pavla Dubrovčanina (Paulus de Ragusa) čiji se originali nalaze u Londonu, Napulju i Firenzi. Važnost

osnutka gipsoteke shvatio je i odbor za podizanje spomenika Kralju Tomislavu, te je povjerio svoju zbirku odljeva starohrvatskih spomenika prof. Baueru, da bi materijal za muzej bio što veći i potpuniji. Ako bi se zbirka popunila odljevima portala naših dalmatinskih katedrala i renesansnih plastika u Dalmaciji, hrvatska bi plastika bila dosta cjelovito zastupana. Ovako popunjena gipsoteka dozvoljavala bi potpuni uvid u cijeli umjetničko-kulturno-historijski razvitak hrvatske plastike.

Važnost i potrebu ovakve institucije u Zagrebu osjećaju u prvome redu studenti povijesti umjetnosti i arheologije, koji bi ovako u uredjenoj gipsoteki imali znatan naučni materijal na okupu. Povećom osnivanja gipsoteke prof. dr. Knoll objavio je studentima historije umjetnosti i predavanja o modernoj hrvatskoj plastici, za ljetni semestar, koja bi se imala održati u prostorijama nove gipsoteke. Predavanja te vrsti ne mogu se zamisliti bez ovakvog muzeja, gdje su spomenici o kojima se govori skupljeni na jednome mjestu. Konačno ne samo studenti, već bi i publika na taj način upoznala modele onih spomenika, koji su ili u privatnim zbirkama ili izvan granica Jugoslavije (Meštrovićevi Indijanci, Augustinčićev spomenik maršalu Pilsudskome, i t. d. (Ovakav bi muzej koristio i umjetnicima koji bi u njemu mogli da smjeste svoje sadrene modele, koje inače zbog pomanjkanja prostora u atelierima sami razbijaju.

Zbirka prof. Bauera povećana brojnim priložima naših umjetnika, te naučnih i kulturnih institucija broji danas oko 300 sadrenih modela velike plastike, 200 odljevaka starohrvatskih spomenika i otprilike 2.000 komada sitne plastike i gliptike. Tek je jedan dio zbirke mogao biti smješten u prostoriji na gradskom majuru, koja je ad hoc u tu svrhu adaptirana. Ostali je materijal privremeno pohranjen djelom kod prof. Bauera, a djelom kod samih umjetnika.

Ovaj materijal koji predstavlja znatnu zbirku odljeva i modela hrvatske plastike trebalo bi smjestiti u odgovarajuće prostorije, da bude svima pristupačan, pa se tako nameće pitanje gradnje paviljona za gipsoteku. Trebalo bi da se naše naučne i kulturne ustanove kao i gradska općina življe zainteresiraju za ovu zbirku i da materijalnom pomoći omoguću gradnju paviljona u koji bi se smjestili sadreni odljevi i modeli, jer će oni inače u nepodesnom spremištu na gradskom majuru uslijed zime i vlage propasti. (vema)